

Parlamentul
Republicii Moldova

GPM | nr. 22

19 iunie 2020

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În temeiul art. 73 al Constituției Republicii Moldova și în conformitate cu prevederile art. 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează, cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege cu privire la Curtea Anticorupție a Republicii Moldova.

Anexe:

- Proiectul de lege;
- Nota informativă

Deputat în Parlament

1. A. Candu /
N. Nedea /
1. P. Ușakov / 6. Popov /
P. Șaf / 13. Șăbul /
M. Pădureț / C. Padhevic /

LEGE
cu privire la Curtea Anticorupție a Republicii Moldova

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Statutul Curții Anticorupție

(1) Curtea Anticorupție a Republicii Moldova (în continuare Curtea Anticorupție) reprezintă instanța specializată anticorupție, parte componentă a sistemului judecătoresc din Republica Moldova, care înfăptuiește justiția la soluționarea cauzelor penale în materie de corupție și aferente actelor de corupție, conform legii.

(2) Curtea Anticorupție este o persoană juridică, are un sigiliu cu imaginea Stemei de stat a Republicii Moldova și simbolică proprie.

(3) Sediul Curții Anticorupție se află în mun. Chișinău.

Articolul 2. Baza juridică

Curtea Anticorupție își desfășoară activitatea în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, Legea privind organizarea judecătorească, Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Legea cu privire la statutul judecătorului, Codul de procedură penală, prezenta lege, cu alte acte normative și tratate internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 3. Sarcinile Curții Anticorupție

Curtea Anticorupție asigură:

- administrarea justiției în conformitate cu principiile și procedurile legale;
- protejarea cetățenilor, societatea și statul de corupție și infracțiunile conexe;
- controlul judiciar asupra investigării preventive a infracțiunilor de corupție;
- respectarea drepturilor, libertăților și intereselor persoanelor în procedurile penale;
- soluționarea problemelor legate de recuperarea bunurilor infracționale în cazurile prevăzute de lege, în cadrul procedurii civile.

Articolul 4. Constituirea Curții Anticorupție

Curtea Anticorupție se constituie de către Parlament, în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova și a Legii privind organizarea judecătorească.

Articolul 5. Principiile de activitate

- (1) Curtea Anticorupție își desfășoară activitatea în baza principiilor:
 - a) legalității;
 - b) independenței;
 - c) imparțialității;
 - d) respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;
 - e) accesului liber la justiție;
 - f) egalității participanților la proces în fața legii și judecății;
 - g) contradictorialității și publicității dezbaterilor judiciare.

Articolul 6. Prezumția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în baza sentinței definitive a instanței judecătorești.

Articolul 7. Egalitatea în fața legii

Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorității judecătorești, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială, precum și de alte împrejurări.

Articolul 8. Caracterul public al dezbaterilor judecătorești și principiul contradictorialității

- (1) Ședințele de judecată sunt publice. Judecarea cauzelor în ședință închisă se admite numai în cazurile strict prevăzute de lege cu respectarea procedurii.
- (2) Hotărârile instanțelor judecătorești se pronunță public.
- (3) Judecarea cauzelor se efectuează pe principiul contradictorialității.
- (4) Hotărârile Curții se publică pe pagina web din internet.
- (5) Modul de publicare a hotărârilor judecătorești este stabilit prin Regulamentul privind modul de publicare a hotărârilor judecătorești, aprobat de către Consiliul Superior al Magistraturii.

Articolul 9. Inadmisibilitatea imixtiunii în înfăptuirea justiției

- (1) Imixtiunea în înfăptuirea justiției este interzisă.
- (2) Exercițarea de presiune asupra judecătorilor cu scopul de a împiedica judecarea completă și obiectivă a cauzei sau de a influența emiterea hotărârii judiciare atrage răspundere penală conform legii.
- (3) Mitingurile, demonstrațiile și alte acțiuni desfășurate la o distanță mai mică de 50 metri de localul în care se înfăptuiește justiția, dacă se fac cu scopul de a exercita presiune asupra judecătorilor, se califică drept imixtiune în activitatea lor. Răspundere poartă cel ce a organizat evenimentul.

Capitolul II

ORGANIZAREA ACTIVITĂȚILOR CURȚII ANTICORUPȚIE

Articolul 10. Sistemul Curții Anticorupție

Sistemul Curții Anticorupție, instanță specializată în judecarea cauzelor anticorupție și a actelor conexe corupției se compune din Colegiul general (primă instanță) al Curții Anticorupție și Colegiul de Apel al Curții Anticorupție.

Articolul 11. Competențele Curții Anticorupție

- (1) Curtea Anticorupție:
 - a) administrează justiția ca primă instanță de judecată și de apel în proceduri penale privind infracțiunile din jurisdicția acesteia prevăzute de codul de procedură penală, precum și prin exercitarea controlului judiciar asupra respectării drepturilor, libertăților și intereselor persoanelor în astfel de cazuri penale și în procedura stabilită de codul de procedură penală, administrează justiția ca primă instanță de judecată și de apel în cazurile de recunoaștere a bunurilor nefondate și recuperarea acestora în veniturile statului în cadrul procedurii civile;
 - b) analizează statistica judiciară, examinează și generalizează jurisprudența în procedurile penale și în alte proceduri din jurisdicția sa, informează rezultatul sintezei jurisprudenței Curții Supreme de Justiție și îi transmite concluzii cu privire la proiectele de legislație ce țin de organizarea și activitatea Curții Anticorupție, cerințe speciale înaintate către judecătorii acestei instanțe și garanțiile activităților lor și le publică pe site-ul lor oficial.
- (2) Puterea juridică a Curții Anticorupție are valoare pe întreg teritoriul Republicii Moldova.
- (3) Curtea Anticorupție judecă în prima instanță și în ordine de apel toate cauzele și cererile date prin lege în competența sa din toate localitățile Republicii Moldova.

Articolul 12. Componența Curții Anticorupție

(1) Numărul de judecători ai Curții Anticorupție se stabilește în conformitate cu Legea privind organizarea judecătorească în limitele prevăzute de bugetul de stat al Republicii Moldova pentru menținerea acestei curți și cu o determinare separată, în cadrul numărului de judecători ai Curții Anticorupție.

(2) Pentru a exercita controlul judiciar asupra respectării drepturilor, libertăților și intereselor persoanelor aflate în proces penal în jurisdicția Curții Anticorupție, din numărul judecătorilor al acestei Judecătoriai se aleg judecători de instrucție pe un termen de un an, fără drept de a fi reales judecător de instrucție doi ani la rând.

(3) În calitate de judecător de instrucție nu poate fi ales judecătorul Curții Anticorupție.

(4) Determinarea numărului de judecători de instrucție la Curtea Anticorupție, alegerea lor, îndeplinirea atribuțiilor de judecător în primă instanță la Curtea Anticorupție se efectuează în modul prevăzut de Legea privind organizarea judecătorească.

Articolul 13. Președintele și vicepreședinții Curții Anticorupție

(1) Președintele Curții Anticorupție își exercită competențele administrative prevăzute de Legea cu privire la statutul judecătorului și prezenta lege.

(2) Președintele Curții Anticorupție este asistat de doi vicepreședinți, care își exercită competențele administrative delegate de Președintele Curții Anticorupție.

(3) Deținerea de către un judecător al Curții Anticorupție a funcției de Președinte sau Vicepreședinte al Curții Anticorupție nu-l va scuti de exercitarea atribuțiilor de judecător prevăzute de lege.

(4) Președintele Curții Anticorupție este ales în conformitate cu procedura legală și își exercită competențele prevăzute de Legea cu privire la statutul judecătorului și prezenta lege.

(5) Președintele, vicepreședinții Curții Anticorupție se numesc în funcție pentru un mandat de 4 ani și nu pot fi realesi.

Capitolul III

CALIFICĂRILE SPECIALE PENTRU A OCUPA FUNCȚIA DE JUDECĂTOR ÎN CADRUL CURȚII ANTICORUPȚIE

Articolul 14. Cerințe speciale pentru un judecător al Curții Anticorupție

(1) Pentru funcția de judecător al Curții Anticorupție poate candida persoana care este cetățean al Republicii Moldova, dacă răspunde cerințelor înaintate pentru funcția de judecător, prevăzute în Legea cu privire la statutul judecătorului și posedă cunoștințe și capacități practice, necesare pentru cazuri juridice, legate de corupție, și corespunde uneia din următoarele cerințe:

- a) a ocupat funcția de judecător nu mai puțin de cinci ani;
- b) are un titlu științific în științe juridice și o experiență în activitatea științifică în domeniul dreptului de cel puțin șapte ani;
- c) are vechime în muncă (experiență) și practica profesională de avocat, inclusiv reprezentarea în instanțe și/sau apărarea împotriva acuzațiilor penale timp de cel puțin șapte ani;
- d) are o experiență combinată specificată la litrele a)-c) din această parte a activității (activitate profesională) timp de cel puțin șapte ani.

(2) Nu poate fi numită judecător al Curții Anticorupție persoana care:

- a) în cei zece ani anteriori numirii sale a activat în organele Procuraturii Republicii Moldova, în organele Ministerului Afacerilor Interne, în Serviciul de Securitate și Informare al Republicii Moldova, în cadrul Centrului Național Anticorupție, în Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale sau în cadrul altor organe de ocrotire a normelor de drept, în Serviciul Fiscal de Stat, în Autoritatea Națională de Integritate, în Serviciul Vamal, în Curtea de Conturi, în Serviciul pentru Combaterea și Prevenirea Spălării Banilor și Finanțării Terorismului;
- b) a ocupat o funcție de demnitate publică electivă, a avut un mandat reprezentativ sau, în ultimii cinci ani, a fost membru al organelor de conducere a unui partid politic sau a fost în relații de muncă sau în alte relații contractuale cu un partid politic;
- c) a avut calitate de bănuit, învinuit, inculpat sau contravenient în dosar de corupție sau fapte conexe de corupere;
- d) a fost membru al Consiliului Superior al Magistraturii;
- e) a fost implicat direct în proceduri de achiziții publice;
- f) care a fost privat de dreptul de a ocupa funcții sau de a se angaja în activități legate de îndeplinirea funcțiilor publice sau funcțiilor în domeniul financiar, bancar, economic, indiferent dacă sunt stinse antecedentele penale ori este recuperat prejudiciul, sau care au fost condamnați pentru comiterea oricărei infracțiuni intenționate, indiferent dacă sunt stinse antecedentele penale ori este recuperat prejudiciul.

Articolul 15. Concursul pentru ocuparea funcției de judecător al Curții Anticorupție

(1) Concursul pentru funcția de judecător al Curții Anticorupție se desfășoară în conformitate cu procedura instituită de Constituția Republicii Moldova, Legea cu privire la statutul judecătorului și Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor, precum și cerințe speciale suplimentare stabilite prin prezentul articol.

(2) Transferul în funcțiile de judecători ai Curții Anticorupție a judecătorilor altor instanțe fără concurs sau prin detașare nu este permisă.

(3) Candidatul pentru funcția de judecător prezintă Consiliului Superior al Magistraturii din Republica Moldova, pe lângă documentele specificate de Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor, de asemenea documente care confirmă respectarea cerințelor prevăzute în art. 14 din prezenta lege, precum și declarația pe propria răspundere privind lipsa impedimentelor, menționate în art. 14 din prezenta lege și Legea integrității.

(4) În vederea consultării Consiliului Superior al Magistraturii, la evaluarea candidaților pentru funcțiile de judecători ai Curții Anticorupție, conform criteriilor de integritate (moralitate, onestitate, integritate), și anume privind legalitatea surselor de origine a proprietății, nivelul de trai al candidatului sau al familiei sale cu venitul declarat, conformitatea stilului de viață al candidatului cu statutul său, nivelul cunoștințelor și a abilităților practice pentru a face față cazurilor din cadrul Curții Anticorupție, este format Consiliul Public al Experților Internaționali.

(5) La inițiativa a nu mai puțin de trei membri ai Consiliului public al Experților Internaționali, decizia corespunderii oricărui candidat pentru postul de judecător al Curții Anticorupție este luată într-o ședință comună specială a Consiliului Superior al Magistraturii din Republica Moldova și a Consiliului Public al Experților Internaționali. Decizia privind corespunderea unui astfel de candidat la aceste criterii este luată cu majoritate din componența comună a Consiliului Superior al Magistraturii din Republica Moldova și a membrilor Consiliului Public al Experților Internaționali, cu condiția că cel puțin jumătate dintre membrii Consiliului Public al Experților Internaționali să o fi votat. Dacă o astfel de decizie nu este acceptată, candidatul nu este în drept să mai participe la concurs. O astfel de ședință comună specială se va desfășura în cel mult 30 de zile de la anunțarea rezultatelor concursului, pentru a determina corespunderea candidatului la funcția de judecător după criteriul competenței profesionale.

(6) La cererea a cel puțin trei membri ai Consiliului Public al Experților Internaționali, Consiliului Superior al Magistraturii din Republica Moldova va organiza un interviu preliminar cu candidații pentru postul de judecător al Curții Anticorupție, la care trebuie să fie prezenți cel puțin cinci membri ai Consiliului Superior al Magistraturii din Republica Moldova.

(7) În cazul aceleiași poziții în clasament, determinată de rezultatele evaluării calificărilor pentru participarea la concurs pentru funcția de judecător al Curții Anticorupție, preferința este acordată participantului care a obținut un număr mai mare de puncte la examenul efectuat în timpul procedurii de evaluare a calificării, la sarcina/proba practică și se oferă același număr de puncte - de regulă, pentru participantul care are mai mare vechime în muncă ca judecător în Curtea de Apel și/sau Curtea Supremă de Justiție. Dacă participanții concursului au aceeași vechime în funcția de judecător sau nu au o astfel de experiență, preferința este acordată participantului care are titlul științific în domeniul juridic, în prezența la ambii

participanți a titlului științific sau în absența acestuia - avantajul îl reprezintă o experiență profesională mai lungă în domeniul juridic.

(8) La fiecare etapă a evaluării calificării candidaților pentru postul de judecător al Curții Anticorupție și în timpul evaluării rezultatelor de către Secretariatul Consiliului Superior al Magistraturii, sunt asigurate transmisiuni directe video și audio a ședințelor Consiliului Superior al Magistraturii din Republica Moldova și a Consiliului Public al Experților Internaționali - pe paginile web oficiale ale CSM și, respectiv, Ministerul Justiției.

Articolul 16. Consiliul Public al Experților Internaționali

(1) Consiliul Public al Experților Internaționali este înființat cu scopul de a consulta CSM în procesul de numire a judecătorilor la Curtea Anticorupție și este organul său subsidiar.

(2) Consiliul Public al Experților Internaționali își exercită competențele întrunind șase membri desemnați de Ministerul Justiției, bazate pe propuneri ale organizațiilor internaționale cu care Republica Moldova cooperează în domeniul prevenirii și combaterii corupției în conformitate cu tratatele internaționale ale Republicii Moldova.

a) Fiecare organizație internațională poate propune Ministerului Justiției cel puțin doi candidați pentru Consiliul Public al Experților Internaționali;

b) Ministerul Justiției decide cu privire la numirea membrilor Consiliului Public al Experților Internaționali, dacă numărul candidaților propuși pentru a face parte din Consiliul Public al Experților Internaționali este de cel puțin de două ori mai mare decât numărul pozițiilor vacante;

c) Decizia de numire a membrilor Consiliului Public al Experților Internaționali este luată în cadrul unei ședințe publice a Ministerul Justiției.

(3) Membrii Consiliului Public al Experților Internaționali pot fi numiți cetățeni ai Republicii Moldova sau străini cu reputație profesională impecabilă, calități profesionale și morale înalte, autoritate publică, cu experiență de a lucra în alte țări timp de cel puțin cinci ani în realizarea conducerii procedurale, menținerii efectuării justiției în cazuri legate de corupție.

(4) În calitate de membru al Consiliului Public al Experților Internaționali nu poate fi desemnată persoana care este subiect, asupra căreia se răspândește Legea integrității sau care nu îndeplinește cerințele prevăzute în art. 14 din prezenta lege.

(5) Membrii Consiliului Public al Experților Internaționali sunt numiți pentru un mandat de doi ani și nu pot fi numiți a doua oară.

(6) La momentul participării membrilor Consiliului Public al Experților Internaționali la procedurile de selecție a candidaților pentru postul de judecător ai Curții Anticorupție, aceștia sunt remunerați în mărimea salariului unui judecător al Curții Supreme de Justiție. Membrii Consiliului Public al Experților Internaționali care nu au reședința permanentă pe teritoriul Republicii Moldova au dreptul la

compensații pentru cheltuielile de transport și trai în Republica Moldova.

(7) Atribuțiile unui membru al Consiliului Public al Experților Internaționali încetează înainte de termen în următoarele cazuri:

- a) depunerea unei cereri personale de încetare a calității de membru al Consiliului Public al Experților Internaționali;
- b) intrare în vigoare a sentinței de condamnare a membrului dat;
- c) este lipsit de capacitatea deplină de exercițiu sau este dispărut fără urmă;
- d) stabilirea incompatibilității luând act criteriile definite de prezenta lege;
- e) decesul;
- f) expirarea mandatului.

(8) Decizia privind încetarea anticipată a competențelor unui membru al Consiliului Public al Experților Internaționali este adusă la cunoștință Ministerului Justiției, care, în termen de zece zile de la luarea unei astfel de decizii, ia măsuri pentru numirea unui nou membru al Consiliului Public al Experților Internaționali.

(9) Consiliul Public al Experților Internaționali:

- a) colectează, verifică și analizează informațiile despre candidații pentru funcția de judecător al Curții Anticorupție;
- b) furnizează Consiliului Superior al Magistraturii informații despre candidații pentru postul de judecător;
- c) participă la o ședință comună specială în cazurile prevăzute de prezenta lege;
- d) ia măsuri pentru protejarea datelor cu caracter personal, a informației cu acces limitat, care a devenit cunoscută Consiliului Public al Experților Internaționali și membrilor acestuia în legătură cu exercitarea atribuțiilor sale.

(10) Pentru exercitarea atribuțiilor prevăzute în prezentul articol, membrilor Consiliului Public al Experților Internaționali li se acordă dreptul de acces liber la registrele publice deschise.

(11) Un membru al Consiliului Public al Experților Internaționali este obligat:

- a) să participe personal la activitatea Consiliului, fără dreptul de a-și delega puterile altor persoane, inclusiv altor membri ai Consiliului Public al Experților Internaționali;
- b) să nu folosească, în alte scopuri decât îndeplinirea îndatoririlor sale de membru al Consiliului Public al Experților Internaționali, date personale și alte informații de care a luat cunoștință în legătură cu participarea la activitatea Consiliului Public al Experților Internaționali. Nerespectarea acestor condiții atrage răspunderea în conformitate cu legea;
- c) să declare abținere la examinarea dosarului candidatului reieșind din cerințele art. 14 dacă membrul Consiliului Public al Experților Internaționali este sau a fost în relație personală (rudenie sau afinitate) sau de afaceri cu candidatul la funcția de judecător al Curții Anticorupție și/sau în cazul prezenței a unui alt conflict de

interese sau circumstanțe, care pot influența obiectivitatea în timpul luării deciziei privind corespunderea candidatului la funcția de judecător al Judecății Anticorupție.

(12) Ministerul Justiției oferă un sprijin organizațional și tehnic pentru activitățile Consiliului Public al Experților Internaționali. Finanțarea activităților Consiliului Public al experților internaționali poate fi asigurată cu implicarea asistenței internaționale.

Capitolul IV

STATUTUL JUDECĂTORILOR CURȚII ANTICORUPȚIE

Articolul 17. Statutul judecătorilor

Judecătorilor Curții Anticorupție le sunt aplicabile toate prevederile Legii privind organizarea judecătorească și ale Legii cu privire la statutul judecătorului, referitoare la statutul judecătorilor și magistraților, numirea în funcție, transferarea, drepturile, îndatoririle, răspunderea disciplinară ale acestora etc, în măsura în care nu contravine prezentei legi.

Articolul 18. Drepturile și obligațiile judecătorilor la înfăptuirea justiției

(1) În exercitarea atribuțiilor sale, judecătorii sunt obligați să execute întocmai și nepărtinitor cerințele legislației.

(2) Executarea cerințelor și dispozițiilor legale ale judecătorului, legate de exercitarea atribuțiilor sale, este obligatorie pentru toate persoanele fizice și juridice.

(3) Neexecutarea cerințelor și dispozițiilor legale ale judecătorilor, manifestarea lipsei de respect față de judecător, încălcarea normelor procesuale atrag răspunderea conform legislației.

Articolul 19. Inadmisibilitatea imixtiunii în înfăptuirea justiției

(1) În înfăptuirea justiției, judecătorii Curții Anticorupție sunt independenți și se supun numai legii.

(2) Orice imixtiune în înfăptuirea justiției este interzisă.

(3) Exercițarea de presiune asupra judecătorilor cu scopul de a împiedica judecarea completă și obiectivă a cauzei sau de a influența pronunțarea hotărârii judecătorești atrage răspundere conform legii.

Articolul 20. Garanții suplimentare de securitate a judecătorilor Curții Anticorupție

(1) Judecătorilor Curții Anticorupție, în legătură cu administrarea justiției în procedurile penale privind corupția și infracțiunile conexe de corupție, le sunt oferite, pe lângă garanțiile prevăzute de Constituția Republicii Moldova și Legea cu privire la statutul judecătorului, garanții suplimentare pentru asigurarea securității lor

personale și siguranța personală a familiilor lor și păstrarea proprietății lor.

(2) Judecătorului Curții Anticorupție, dacă este necesar și membrilor familiei lui, i se oferă o pază de 24 de ore. La cererea judecătorului, se oferă o gardă personală sau locuinței acestuia de 24 de ore.

(3) Locuința unui judecător al Curții Anticorupție este asigurată/dotată cu sistemul de alarmă și butoane de alarmă.

(4) Protecția judecătorului, a membrilor familiei sale, precum și securitatea locuinței judecătorului este asigurată de Serviciul de Protecție și Pază de Stat.

(5) În caz de amenințare la viața sau sănătatea unui judecător al Curții Anticorupție, a membrilor familiei sale, la cererea acestuia, Serviciul de Securitate și Informare asigură plasarea temporară a acestor persoane în locuri care le garantează siguranța.

(6) Sediul Curții Anticorupție este dotat cu facilități moderne de securitate, care garantează securitatea personală a judecătorilor, păstrarea documentelor Curții Anticorupție și prevenirea intrării ilegale în spațiile acestei instanțe.

Articolul 21. Monitorizarea integrității judecătorilor Curții Anticorupție

(1) Cu scopul de a monitoriza integritatea, conformitatea stilului de viață al unui judecător al Curții Anticorupție, veniturile personale, dar și a familiei sale, controlul prezenței unui conflict de interese și semne de îmbogățire ilicită, se efectuează :

a) verificarea deplină, în conformitate cu procedura stabilită de Legea cu privire la declararea veniturilor, averii și intereselor personale, a tuturor declarațiilor depuse de judecătorii Curții Anticorupție, ale căror rezultate sunt incluse în dosarul judecătorului;

b) monitorizarea în conformitate cu procedura instituită de Legea Integrității a modului de viață al judecătorilor Curții Anticorupție și al familiei acestuia, la cererea Consiliului Superior al Magistraturii sau ANI, de asemenea, pe baza informațiilor obținute de la persoane fizice și persoane juridice, din mass-media și alte surse deschise de informații, care conțin date despre necorespunderea nivelului de trai al subiecților care își declară proprietatea și veniturile;

c) alte măsuri de control financiar și de altă natură, monitorizarea respectării legislației în domeniul prevenirii corupției, prevăzută de lege.

Articolul 22. Creșterea nivelului de competență profesională a unui judecător al Curții Anticorupție

(1) Judecătorii Curții Anticorupție, împreună cu măsurile prevăzute de Legea cu privire la statutul judecătorului și Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor, creează condiții pentru satisfacerea nevoilor individuale în dezvoltarea profesională personală, creșterea nivelului profesional în

domeniul juridic, în domeniul luptei cu corupția după noile standarde naționale și cele internaționale.

(2) Judecătorul Curții Anticorupție urmează, în mod regulat, dar cel puțin o dată pe an, o pregătire obligatorie pentru avansarea nivelului de calificare în domeniul juridic și în domeniul luptei împotriva corupției.

(3) Institutul Național al Justiției organizează sistematic instruirea judecătorilor Curții Anticorupție pentru consolidarea și actualizarea cunoștințelor, abilităților, instruirile sunt necesare pentru a studia cea mai recentă experiență judiciară internațională în combaterea corupției, inclusiv cu implicarea reprezentanților organizațiilor internaționale.

Articolul 23. Asigurarea condițiilor de trai pentru un judecător al Curții Anticorupție

(1) Un judecător al Curții Anticorupție care nu este asigurat cu spațiu locativ trebuie să primească locuință de serviciu sau să-i fie compensate cheltuielile de locațiune pe durata funcției sale.

(2) Locuința de serviciu a judecătorului Curții Anticorupție se află în proprietatea statului. Nu sunt permise acțiuni de înstrăinare a acesteia.

Capitolul V

PARTICULARITĂȚI DE ÎNTREȚINERE A ACTIVITĂȚII CURȚII ANTICORUPȚIE

Articolul 24. Asigurarea materială a Curții Anticorupție

(1) Curtea Anticorupție beneficiază de buget separat și-l administrează independent.

(2) Bugetul Curții se elaborează și se administrează în conformitate cu principiile, regulile și procedurile prevăzute de legislație.

(3) Cheltuielile pentru întreținerea Curții Anticorupție se stabilesc în bugetul de stat al Republicii Moldovei la un capitol separat.

Articolul 25. Cerințe pentru amplasarea Curții Anticorupție

(1) Colegiile Curții Anticorupție nu pot fi amplasate în același bloc.

(2) Curtea Anticorupție, Colegiile sale și secretariatul Curții nu pot fi amplasate în același sediu cu alte instanțe, organe de stat, subdiviziunile lor teritoriale, structurale, oficiile de reprezentare, organele ale autorității administrației publice locale și alte instituții și organizații, indiferent de forma juridică de organizare.

(3) Pe clădirea în care își are sediul Curtea Anticorupție se arborează Drapelul de Stat, iar în sala de ședințe se află Drapelul de Stat și imaginea Stemei de Stat.

Articolul 26. Asigurarea financiară și tehnico-materială

(1) Asigurarea financiară și tehnico-materială a Curții Anticorupție se efectuează în corespundere cu legislația.

(2) În conformitate cu hotărârile Parlamentului, Guvernul și autoritățile administrației publice locale acordă Curții Anticorupție încăperi de serviciu, mijloace de transport etc.

Articolul 27. Salarizarea judecătorilor Curții Anticorupție

Judecătorii Curții Anticorupție vor fi salarizați la nivelul judecătorilor Curții Supreme de Justiție, conform prevederilor Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, cu adăugarea unui coeficient de multiplicare egal cu 2.

Articolul 28. Structura secretariatului Curții Anticorupție

(1) Secretariatul Curții Anticorupție este constituit din grefă și din serviciul administrativ.

(2) Grefa secretariatului Curții Anticorupție asistă judecătorii la exercitarea funcțiilor lor. Grefa include subdiviziuni ale asistenților judiciari, subdiviziuni pentru efectuarea traducerilor, pentru analiza, sistematizarea și unificarea practicii judiciare, subdiviziuni pentru documentarea și asigurarea desfășurării procesului judiciar și alte subdiviziuni necesare activității judiciare a Curții Anticorupție.

(3) Serviciul administrativ al secretariatului Curții Anticorupție asigură organizatoric funcționarea Curții. Serviciul administrativ include subdiviziunile: financiar-economică, de tehnologii informaționale, arhiva, biblioteca, precum și alte subdiviziuni necesare activității extrajudiciare a Curții Anticorupție.

(4) Activitatea cancelariei și arhivei este reglementată de Legea privind organizarea judecătorească.

Articolul 29. Personalul secretariatului

(1) Personalul grefei este compus din funcționari publici supuși reglementărilor Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și este salarizat în condițiile legii.

(2) Personalul serviciului administrativ este compus din funcționari publici supuși reglementărilor Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și din personal contractual, supus reglementărilor legislației muncii care desfășoară activități auxiliare.

(3) Statul de personal al secretariatului Curții Anticorupție se aprobă de către Președintele Curții Anticorupție și este valabil după avizarea lui de către Consiliul Superior al Magistraturii.

(4) Personalul secretariatului Curții Anticorupție este obligat să respecte atribuțiile de serviciu, etica profesională și confidențialitatea informației obținute în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu.

(5) Pentru nerespectarea atribuțiilor de serviciu și divulgarea informației de serviciu, personalul secretariatului Curții Anticorupție poartă răspundere în condițiile legii.

Articolul 30. Dispoziții finale și tranzitorii.

(1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2021.

(2) Guvernul, în termen de 3 luni de la publicare, va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în corespundere cu prevederile prezentei legi.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul de lege cu privire la Curtea Anticorupție
a Republicii Moldova

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Deputați în Parlament din Grupul Parlamentar „PRO MOLDOVA”
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
<p>Condițiile:</p> <p>Corupția subminează democrația și statul de drept, conduce la încălcarea drepturilor omului, subminează economia și erodează calitatea vieții. Prin urmare, lupta împotriva corupției este parte integrantă a asigurării respectării statului de drept. Acest fenomen negativ persistă, practic, în toate sferile de activitate, în special în domeniul public. De-a lungul timpului, s-au depus eforturi constante pentru a găsi soluții în combaterea fenomenului, dar, cu regret, Republica Moldova continuă să apară pe locuri deloc onorabile în analize și sondaje referitor la Indicele Percepției Corupției.</p> <p>Lupta împotriva corupției a fost declarată obiectiv național prin diverse angajamente internaționale și documente naționale, precum Strategia națională anticorupție pe anii 2017-2020, Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, alte documente de politici și acte legislative.</p> <p>Încrederea în instituții, în general, în personalități politice și publice semnifică așteptările cetățenilor ca acele persoane sau instituții să acționeze în beneficiul lor. Încrederea în instituții este parte a “capitalului social” alături de încrederea generalizată (în semenii) și rețelele asociative în care sunt implicați indivizii. Liantul numit “încredere în instituțiile statului” îi face pe cetățeni să se implice mai mult în sfera vieții publice. De asemenea, nivelul de încredere a publicului în instituții are efecte asupra dezvoltării economice a societății. Deși are un grad foarte mare de relativitate, încrederea în unele instituții este semnificativ influențată de reprezentanții acestora.</p> <p>Un rol deosebit în combaterea corupției revine instanțelor de judecată.</p> <p>Referitor la rolul judecătorilor în sancționarea condamnaților pentru acte de corupție, studiile atestă că doar a cincea parte dintre condamnați suportă sancțiuni privative de libertate cu executare reală și doar o jumătate dintre condamnați sunt privați de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități. Lipsa caracterului disuasiv al pedepselor pecuniare pentru infracțiuni de corupție este la fel de gravă, în pofida măririi numărului lor. Astfel, mărimile amenzilor penale aplicate sunt, mai degrabă, invers proporționale cu valorile mitelor solicitate sau primite¹, confiscarea</p>

¹ Studiile privind dosarele de corupție și rapoartele de activitate ale CNA, publicate pe pagina web www.cna.md

este rareori aplicată din cauza lipsei unei specializări în urmărirea bunurilor infracționale în vederea confiscării, iar confiscarea extinsă lipsește cu desăvârșire². Mai nou, fiecare a patra sentință de condamnare pentru corupție este depersonalizată înainte de a fi plasată pe portalul instanțelor judecătorești, iar o parte a sentințelor nici nu sunt publicate, creând percepția că judecătorii încearcă să îi protejeze pe cei corupți de blamul public³.

Lipsa unei specializări a judecătorilor și/sau a instanțelor în examinarea actelor de corupție, a celor asimilate ori conexe corupției nu permite îmbunătățiri rapide ale practicii judiciare pe marginea acestor dosare, dosarele de corupție de rezonanță nefiind examinate cu celeritate din cauza supraîncărcării instanțelor de drept comun, iar pedepsele aplicate în cazul condamnărilor rareori pot fi considerate descurajante. Societatea își pierde interesul pentru dosarele de corupție de rezonanță, a căror examinare este lentă și dezvoltă percepția impunității figuranților din acele dosare, calificând acțiunile întreprinse la etapa de urmărire penală drept „show-uri mediatice” fără finalitate judiciară.

Instanțele judecătorești, procuratura și instituțiile specializate sunt actori-cheie în lupta anticorupție. Pe parcursul ultimilor ani, toate autoritățile anticorupție au trecut prin reforme instituționale și structurale profunde⁴, fiindu-le revizuite și redistribuite competențele, schimbate garanțiile de independență, modificate regulile de procedură. Succesul acestor reforme însă va fi apreciat doar prin prisma eficienței controlului administrativ al averilor nejustificate, contracarării îmbogățirii ilicite a exponenților sectorului public, finalității actului de justiție, a recuperării bunurilor obținute din infracțiuni de corupție, inclusiv a celor ascunse peste hotare, precum și prin prisma despăgubirii persoanelor prejudiciate prin actele de corupție.

Aceste condiții au stat la baza elaborării proiectului de lege cu privire la Curtea Anticorupție a Republicii Moldova.

Finalitățile urmărite:

Proiectul urmărește scopul instituirii unei instanțe specializate unice, independente de orice imixtiune din afară, în examinarea și judecarea în fond și apel a infracțiunilor de corupție și cele conexe corupției.

Proiectul urmărește finalitatea de a ridica la un alt nivel, net superior, lupta cu fenomenul corupției în Republica Moldova, prin crearea de noi instrumente și mecanisme instituționale cu adevărat independente de a combate corupția de la toate nivelurile.

² O posibilă explicație ar putea fi [Hotărârea Curții Constituționale nr. 6/2015 privind controlul constituționalității unor prevederi din Codul penal și Codul de procedură penală \(confiscarea extinsă și îmbogățirea ilicită\)](#), care a stabilit condiții identice pentru confiscarea extinsă ca și pentru confiscarea specială.

³ Studiu privind sentințele pe dosarele de corupție pentru perioada 2013–2015.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de lege în cauză este în concordanță cu legislația Uniunii Europene și nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu aceasta.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege prevede statutul, condițiile de instituire și funcționare, principiile de activitate, sarcinile și atribuțiile Curții Anticorupție a Republicii Moldova.

Curtea Anticorupție va reprezenta unica instanță de judecată specializată anticorupție, care va îndeplini justiția la soluționarea cauzelor penale în materie de corupție și aferente actelor de corupție, conform legii.

Curtea Anticorupție va activa conform regulilor generale prevăzute pentru sistemul instanțelor de judecată, dar cu unele caracteristici specifice.

Curtea va fi compusă din două colegii: Colegiu general și Colegiu de apel.

Competența de bază a Curții va fi administrarea justiției ca primă instanță de judecată și de apel în proceduri penale privind infracțiunile din jurisdicția acesteia prevăzute de codul de procedură penală, precum și prin exercitarea controlului judiciar asupra respectării drepturilor, libertăților și intereselor persoanelor în astfel de cazuri penale și în procedura stabilită de codul de procedură penală, administrarea justiției ca primă instanță de judecată și de apel în cazurile de recunoaștere a bunurilor nefondate și recuperarea acestora în veniturile statului în cadrul procedurii civile.

Curtea va fi condusă de Președinte și vicepreședinți.

Pentru numirea în funcția de judecător vor fi stabilite cerințe speciale. Vor putea candida la funcția de judecător al Curții persoanele care corespund următoarelor cerințe:

- e) a ocupat funcția de judecător nu mai puțin de cinci ani;
- f) are un titlu științific în științe juridice și o experiență în activitatea științifică în domeniul dreptului de cel puțin șapte ani;
- g) are vechime în muncă (experiență) și practica profesională de avocat, inclusiv reprezentarea în instanțe și/sau apărarea împotriva acuzațiilor penale timp de cel puțin șapte ani;
- h) are o experiență combinată specificată la literele a)-c) din această parte a activității (activitate profesională) timp de cel puțin șapte ani.

De asemenea, vor fi și restricții de a candida la funcția de judecător al Curții Anticorupție. Nu vor putea fi judecători persoanele care:

- g) în cei zece ani anteriori numirii sale, a activat în organele Procuraturii Republicii Moldova, în organele Ministerului Afacerilor Interne, în Serviciul de Securitate și Informare al Republicii Moldova, în cadrul Centrului Național Anticorupție, în Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale sau în cadrul altor organe de ocrotire a normelor de drept, în Serviciul Fiscal de Stat, în Autoritatea Națională de Integritate, în Serviciul Vamal, în Curtea de Conturi, în Serviciul pentru Combaterea și Prevenirea Spălării Banilor și Finanțării Terorismului;

h) a ocupat o funcție de demnitate publică electivă, a avut un mandat reprezentativ sau, în ultimii cinci ani, a fost membru al organelor de conducere a unui partid politic sau a fost în relații de muncă sau în alte relații contractuale cu un partid politic;

i) a avut calitate de bănuțit, învinuit, inculpat sau contravenient în dosar de corupție sau fapte conexe de corupere;

j) a fost membru al Consiliului Superior al Magistraturii;

k) a făcut implicat direct în proceduri de achiziții publice;

l) care a fost privat de dreptul de a ocupa funcții sau de a se angaja în activități legate de îndeplinirea funcțiilor publice sau funcțiilor în domeniul financiar, bancar, economic, indiferent dacă sunt stinse antecedentele penale ori este recuperat prejudiciul, sau care au fost condamnați pentru comiterea oricărei infracțiuni intenționate, indiferent dacă sunt stinse antecedentele penale ori este recuperat prejudiciul.

Concursul la funcția de judecător va fi organizat de Consiliul Superior al Magistraturii în comun cu Consiliul Public al Experților Internaționali.

În Consiliul Public al Experților Internaționali pot intra persoane recomandate de organizațiile internaționale cu care Republica Moldova cooperează în domeniul combaterii corupției. Numirea formală a acestor membri va fi asigurată de Ministerul Justiției.

Rolul acestui Consiliu va fi unul foarte important, dar va activa ca un organ consultativ pe lângă CSM.

Judecătorii vor avea un statut care să le asigure independența reală, garanții sociale și de securitate sporită, precum și salarizare dublă față de salariile din sistemul judecătoresc.

Adoptarea acestei legi va necesita modificări de substanță în actele conexe și codul de procedură penală, obligațiune care va fi pusă în sarcina Guvernului să vină cu propunerile corespunzătoare.

5. Fundamentarea economica-financiară

Pentru implementarea legii vor fi necesare surse financiare suplimentare, care urmează a fi calculate de Guvern în comun cu Consiliul Superior al Magistraturii și stabilite în bugetul de stat pentru anul 2021.

Deputat în Parlament

G. Sah / S. Sirbu /
C. Padhevic